

Zpráva o mezinárodních stycích a aktivitách

GESTOR

leden 2023 - květen 2024

I. Účast zástupce GESTORu na mezinárodních setkáních

1. European Visual Artists (EVA) - Výroční fóra 2023

Dne 21. března 2023 se uskutečnilo Výroční fórum v distanční online formě, jehož výlučným tématem byla umělá inteligence. Kromě diskuse nad politikou ochranných svazů ve vztahu k otázce umělé inteligence byla sestavena a prezentována Pracovní skupina pro umělou inteligenci, jejímž členem se stal rovněž zástupce za GESTOR (Vladimíra Pejchal Grünwald), a jejímž předsedou byl jmenován Javier Gutiérrez Vicén (VEGAP, Španělsko). Javier Gutiérrez zahájil diskusi příspěvkem o definici umělé inteligence, jejím vztahu k duševnímu vlastnictví, strategii podniků zabývajících se umělou inteligencí a potřebě pracovní skupiny pro umělou inteligenci v rámci EVA. Pan Gutiérrez zdůraznil, že díla vytvořená umělou inteligencí nejsou tvůrčí ani originální, a proto by neměla být způsobilá pro ochranu duševního vlastnictví, přičemž tato díla navíc ovlivňují skutečné umělce a jejich živobytí. Zdůraznil dále, že je třeba hájit postavení evropských umělců v rámci procesu projednávání návrhu zákona o umělé inteligenci v Evropském parlamentu, a zabránit tomu, aby byla přiznána autorskoprávní ochrana dílům vytvořeným umělou inteligencí. Prvotním posláním členů Pracovní skupiny pro umělou inteligenci byla stanovená příprava pozičního dokumentu EVA určeného evropským institucím. Jako místo první schůzky pracovní skupiny byl stanoven Londýn, a to s ohledem k tamnímu právnímu prostředí a k činnosti, kterou v této oblasti vykonal DACS (Spojené království). Následoval kulatý stůl, na kterém si zástupci ochranných svazů vyměňovali praktické zkušenosti s umělou inteligencí. V závěru zasedání vystoupila zástupkyně z DACS, která přednesla stav právní úpravy umělé inteligence ve Spojeném království a seznámila účastníky s projednávaným případem *Getty vs Stability AI*.

Dne 25. dubna 2023 se Výroční fórum uskutečnilo v prezenční formě v sídle EVA v Bruselu. Za GESTOR se zasedání zúčastnila Vladimíra Pejchal Grünwald. První část jednání byla věnována čl. 15 směrnice 2019/790 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu, který upravuje ochranu tiskových publikací v souvislosti s užitím

online. Marie Anne Ferry-Fall (ADAGP, Francie) vystoupila s příspěvkem, ve kterém popsala vyjednávání s digitálními platformami poté, kdy byla směrnice transponována do francouzského právního řádu v roce 2021. Francouzští vydavatelé tisku založili v říjnu 2021 vlastní ochranné svazy, jejichž úkolem bylo vyjednat o odměně za užití tiskového obsahu na digitálních platformách. Vydavatelé zahájili jednání se společnostmi Google a Facebook. Byla vytvořena APIG, aliance národního a regionálního tisku, která zastupuje deníky jako např. Le Monde nebo Figaro, která vyjednala tříletou rámcovou smlouvu na 22 milionů EUR ročně pro skupinu 121 celostátních a regionálních tištěných médií. Po této prezentaci následoval kulatý stůl, na kterém zúčastnění zástupci ochranných svazů přednesli jejich zkušenosti v této oblasti.

Druhá část zasedání byla věnována umělé inteligenci, kterou zahájit videohovorem poslancem Evropského parlamentu, Ibán García del Blanco, ve kterém informoval o tom, jakým způsobem se evropské instituce zabývají otázkou umělé inteligence. Informoval o vytvoření speciálního výboru pro umělou inteligenci Evropského parlamentu (AIDA), jehož posláním je mimo jiné analyzovat dopady umělé inteligence na unijní ekonomiku a zkoumat výzvy, které umělá inteligence přináší. Dále vystoupila zástupkyně DACS (Spojené království) s přehledem o ochraně autorských práv ve Spojeném království podle autorského zákona (*Copyright Designs and Patent Act*), který poskytuje ochranu rovněž dílům vytvořeným počítačem (kdy autorem díla není člověk). Paní Ferry-Fall (ADAGP, Francie) uvedla, že ilustrátoři a fotografové ve Francii mají největší obavy z umělé inteligence, kterou hojně využívá reklamní průmysl. Pozvaný host, pan Krapp, německý ilustrátor a autor komiksů, uvedl, že se umělé inteligence neobává, jelikož jeho styl se nedá okopírovat a jeho umění je jedinečné. Domnívá se, že zhruba 20 % děl v Německu může být nahrazeno umělou inteligencí. Problémem však dle jeho názoru je prokázat, že díla byla použita k tréninku umělé inteligence, a dále klesající ceny na trhu kvůli umělé inteligenci. Anke Schierholz (Bildkunst, Německo) podotkla, že podle článků 3 a 4 směrnice 2019/790 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu je veškerý obsah volný, pokud se autoři neohradí proti jeho volnému použití prostřednictvím strojově čitelných prostředků.

2. European Visual Artists (EVA) - Valné shromáždění EVA 2023

Valné shromáždění EVA se uskutečnilo dne 16. května 2023 online. Předmětem jednání byl především legislativní stav návrhu zákona o umělé inteligenci v Evropském parlamentu a zpráva Pracovní skupiny EVA pro umělou inteligenci. Projednávány byly rovněž mimo jiné

zpráva na téma „Komiksy: z autorské perspektivy“ a kandidatura ASCRL/ARS (USA) jako pozorovatele.

3. Mezinárodní rada tvůrců výtvarného, plastického a fotografického umění (CIAGP)

Setkání v rámci výročního zasedání Mezinárodní rady tvůrců výtvarného, plastického a fotografického umění (CIAGP)¹ proběhlo ve dnech 27.-28. listopadu 2023 v Paříži. Setkání se zúčastnil Antonín Janák, výkonný ředitel GESTORu, a Vladimíra Pejchal Grünwald, právník odpovědný za mezinárodní agendu GESTORu. První den setkání byla diskutována následující témata: posílení spolupráce mezi ochrannými svazy, význam autorských práv pro umělce a dopady umělé inteligence na ochranné svazy a umělce. Druhý den setkání byl věnován regionálním zprávám (Afrika, Asie-Pacifik, Evropa, Latinská Amerika, Severní Amerika), lobbystickým aktivitám CISACu, zprávám organizací IFRRO, OLA a AIR a zprávám pracovních skupin pro distribuci odměn a pro právo na odměnu z opětného prodeje.

II. Členství GESTORu v mezinárodních pracovních skupinách

GESTOR je od roku 2023 členem Pracovní skupiny EVA pro umělou inteligenci a Pracovní skupiny CIAGP pro právo na odměnu z opětného prodeje.

1. Pracovní skupina EVA pro umělou inteligenci (*Artificial Intelligence Working Group*)

Pracovní skupina byla ustavena na zasedání Výročního fóra EVA dne 21. března 2023. První zasedání proběhlo dne 4. května 2023 v Londýně, kde se projednávala aktuální problematika unijního návrhu zákona o umělé inteligenci, vztah umělé inteligence a ochrany práv duševního vlastnictví a stávající právní prostředí ve Spojeném království, včetně aktivit a způsobu vyjednávání DACS s místními příslušnými orgány ohledně právní úpravy umělé inteligence.

---

¹CIAGP je statutární poradní orgán CISAC (Mezinárodní konfederace svazů autorů a skladatelů), který se zabývá otázkami souvisejícími se správou práv autorů vizuálních děl. Podporuje jak zájmy těchto autorů, tak zakládání organizací kolektivní správy v zemích, kde tito autoři nemají žádné zastoupení. CIAGP má status pozorovatele v rámci Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO).

Za GESTOR se zasedání zúčastnila Vladimíra Pejchal Grünwald, která přednesla příspěvek, ve kterém informovala o činnosti Výboru pro umělou inteligenci Rady Evropy (jehož cílem je vypracování Rámcové úmluvy o umělé inteligenci, lidských právech, demokracii a vládě práva) a provedla stručnou analýzu některých ustanovení návrhu unijního zákona o umělé inteligenci přeloženého Evropskou komisí, přičemž zdůraznila lidskoprávní aspekty autorských práv, související nutnost kompenzace za užití chráněných děl pro vývoj umělé inteligence, a nutnost transparence generativní umělé inteligence.

Na činnost Pracovní skupiny navázal sekretariát EVA, který dne 9. května 2023 prezentoval stanovisko k umělé inteligenci v Evropském parlamentu, ve kterém bylo zdůrazněno mimo jiné, že je nepřijatelné, aby dílům vytvořeným umělou inteligencí byla přiznána autorskoprávní ochrana. Stanovisko dále zdůrazňuje, že volné užití chráněných děl bez předchozího souhlasu autorů pro vytěžování dat, textu, obrázků a hudby a bez adekvátní kompenzace autorům bude mít závažné dopady na umělce, a tudíž že by obecné výjimky pro volné užití děl pro nekomerční účely měly být limitovány a autorům by za takové užití jejich děl měla být poskytnuta kompenzace. Dne 24. května 2023 sekretariát EVA vypracoval pro Pracovní skupinu zprávu o pozměňovacích návrzích k návrhu zákona o umělé inteligenci odhlasovaných příslušnými výbory Evropského parlamentu, a dále předložil plán kampaně EVA „za zákon o umělé inteligenci, který podporuje lidské umělce“ pro realizaci na sociálních sítích, v rámci Evropského parlamentu a Evropské komise. V rámci této kampaně byl rovněž vypracován Manifest EVA na podporu lidských vizuálních umělců.

Výsledky činnosti Pracovní skupiny pro umělou inteligenci byly promítnuty do oficiálního dopisu k zákonu o umělé inteligenci, který EVA adresovala španělskému předsednictví v Radě EU v červnu 2023. V dopise byly stručně popsány dopady umělé inteligence na vizuální umělce, dopady výjimek umožňujících volné užití chráněných děl pro trénování umělé inteligence ve směrnici 2019/790 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu, jakož i nutnost stanovení dalších povinností k transparentnosti ze strany společností vyvíjejících umělou inteligenci (zda jsou díla využívána se souhlasem autora, kým jsou díla využívána a jakým způsobem).

Následující zasedání Pracovní skupiny proběhlo online dne 24. července 2023. Předseda pracovní skupiny seznámil účastníky s dosavadními výsledky činnosti pracovní skupiny.

Sekretariát EVA informoval především o postavení Evropského parlamentu a Rady k projednávanému návrhu zákona o umělé inteligenci a o setkání se zástupci Evropské komise.

Na základě podkladů připravených Pracovní skupinou pro umělou inteligenci, v červenci 2023 EVA předložila oficiální právní stanovisko k projednávanému unijnímu návrhu zákona o umělé inteligenci. Toto stanovisko vychází mimo jiné i z právní analýzy vypracované GESTOREm: je zdůrazněno, že autorské právo je jako právo majetkové základním lidským právem, které požívá ochrany jak na evropské, tak na mezinárodní úrovni; je kladen důraz na souhlas autora s užitím jeho děl pro účely tréninku generativní umělé inteligence a na odměnu autora za takové užití jeho díla. Právní stanovisko EVA se dále zabývá výjimkami a omezeními pro vytěžování textů a dat upravených v čl. 3 a 4 směrnice 2019/790 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu, které umožňují výzkumným organizacím a institucím kulturního dědictví vytěžovat texty a data z děl nebo jiných předmětů ochrany pro účely vědeckého výzkumu. Tyto výjimky umožňují automaticky využívat chráněná díla pro trénink umělé inteligence. Zdůrazněno je rovněž právo autorů na kompenzaci za užití jejich děl pro vývoj umělé inteligence. Termín následující online schůze pracovní skupiny byl stanoven na 4. září 2023.

2. Pracovní skupina CIAGP pro právo na odměnu z opětného prodeje (*Artist's Resale Right Working Group*)

Tato pracovní skupina byla ustavena v listopadu 2023 v rámci zasedání CIAGP v Paříži, kdy proběhlo první setkání jejích členů. Počátkem roku 2024 se zformovaly dvě Pracovní skupiny: Pracovní skupina pro státy s vytvořeným ochranným svazem pro právo na odměnu z opětného prodeje a Pracovní skupina pro státy s vytvářejícím se ochranným svazem pro právo na odměnu z opětného prodeje. Frekvence zasedání byla stanovena na každý druhý měsíc v kalendářním roce, především v distanční formě.

Setkání Pracovní skupiny pro státy s vytvořeným ochranným svazem pro právo na odměnu z opětného prodeje proběhlo dne 22. února 2024 online. Předmětem diskuse byla následující témata: reciprocita s ochrannými svazy z mimoevropských států, soukromé prodeje v galeriích a vztahy s obchodníky s uměním. GESTOR se prezentoval jako první evropský ochranný svaz, který uzavřel reciproční smlouvu s australskou Copyright Agency (mezinárodní reciprocita

započala pro Austrálii dnem 31. března 2024: <https://www.copyright.com.au/2024/05/resale-royalty-international-reciprocity-is-here/>).

Další setkání online je plánováno na 6. června 2024, kdy budou diskutovány otázky týkající se povinné kolektivní správy, konvolutů, limitovaných edicí a stanovení prodejní ceny u prodeje v dražbách. Tyto otázky byly vzneseny na základě iniciativy GESTORu.

III. Jiné aktivity s mezinárodním přesahem

Příručka WIPO o právu na odměnu z opětného prodeje (část II)

Stálý výbor pro autorská práva a práva související Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) pověřil emeritního profesora S. Ricketsona z australské právnické fakulty v Melbourne, aby vypracoval druhou část příručky týkající se práva na odměnu z opětného prodeje (*artist resale royalty right*, dále jen „ARR“), jež je zaměřena na praktické otázky související s uplatňováním ARR na národní úrovni jednotlivými ochrannými svazy. Účelem této příručky je poskytnout členským státům WIPO a ochranným svazům příklady dobré praxe při provádění ARR, jež mají sloužit jako směrnice pro efektivní správu. Za GESTOR byly prof. Ricketsonovi poskytnuty informace o praktických otázkách při uplatňování ARR v České republice, které byly zohledněny a zahrnuty do Příručky WIPO o právu na odměnu z opětného prodeje (část II), publikované dne 4. dubna 2024, jejíž obsah lze konzultovat zde: https://www.wipo.int/meetings/en/doc_details.jsp?doc_id=629427.

Oprávnění dědicové po Františku Kupkovi

GESTOR několik let vyvíjí úsilí pro zjištění oprávněných dědiců po Františku Kupkovi. Za tímto účelem spolupracuje nejenom s partnerskými ochrannými svazy ve Francii a v USA, ale rovněž s francouzskými genealogy.

Reciproční smlouvy se zahraničními kolektivními správci

GESTOR průběžně vyvíjí aktivitu směřující k uzavírání nových recipročních smluv se zahraničními ochrannými svazy a k aktualizaci stávajících recipročních smluv s ohledem na vývoj evropské legislativy. V současné době má GESTOR uzavřeny reciproční smlouvy s 27

zahraničními ochrannými svazy evropskými i mimoevropskými, přičemž několik dalších návrhů smluv je v jednání (Island, Srbsko, Spojené království). Uzavírání recipročních smluv je spojeno s rozsáhlou komunikací, nezdědka i časově náročnou, neboť nikoliv každý ochranný svaz je v komunikaci aktivní či reaktivní. Z afrických států se dosud nepodařilo uzavřít reciproční smlouvu s žádným ochranným svazem, když veškeré návrhy zůstaly bez odezvy. Podpis reciproční smlouvy s ukrajinským ochranným svazem UARA byl přerušen válkou. Navazování vztahů s mimoevropskými ochrannými svazy je rovněž jednou z otázek, kterou se zabývá Pracovní skupina CIAGP pro právo na odměnu z opětného prodeje. S ohledem k vývoji místní legislativy v oblasti práva na odměnu z opětného prodeje uměleckých děl bude v dohledné době možné uzavřít reciproční smlouvy také s Kanadou a Novým Zélandem.

Komparativní studie

GESTOR vytváří vlastní srovnávací studii týkající se otázek spojených s právem na odměnu z opětného prodeje a srovnání právních úprav ve státech, které ve svých právních řádech uzákonily právo na odměnu z opětného prodeje uměleckého díla.

V Praze dne 15.5. 2024

Vladimíra Pejchal Grünwald